

កថាបូខ

កូនស្ងៀវភៅ ពុទ្ធសាសនា ដែលលោកអ្នកសប្បុរស
កំពុងកាន់នៅក្នុងដៃនេះ គឺជាអត្ថបទមួយដែលអាច
ជួយឱ្យលោកអ្នក បានស្វែងយល់បន្ថែមពីពុទ្ធសាសនា
ឱ្យកាន់តែយល់ច្បាស់ជាងមុន។

សូមអនុមោទនា!!!

សូមថ្លែងអំណរព្រះគុណ

ខ្ញុំព្រះករុណា សូមថ្លែងអំណរព្រះគុណ ចំពោះ **ព្រះអង្គគ្រូ សីល
សំរិទ្ធ ឯក សំ** ព្រះគ្រូសូត្រស្តាំ វត្តព្រែកស្តី ដែលព្រះអង្គបានចំណាយ
ពេលក្នុងការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ វាយតម្លៃកូនសៀវភៅនេះ។

ខ្ញុំព្រះករុណាសូមប្រគេនបុណ្យចំពោះព្រះអង្គគ្រូ សូមព្រះ
អង្គគ្រូ ប្រកបដោយ ធម៌៨ប្រការ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីខានឡើយ។

ពុទ្ធវតនប្បណាម

អូរម្ល៉ា ពុទ្ធាយ នមោ,នមោ សង្ឃិម្ល៉ា យ,សង្ឃិម្ល៉ា វន្តេ សាធរម្ល៉ា

ឧកាសខ្ញុំព្រះករុណា សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានជោ
ពង្សដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដូចជាព្រះអាទិត្យ សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាឱ
សថដ៏ប្រសើរ សូមថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះសង្ឃជាបុត្រនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ។

១. ព្រះពុទ្ធជានរណា?

១. ព្រះពុទ្ធ គឺជាបុគ្គលអ្នកត្រាស់ដឹង គឺដឹង
ច្បាស់លាស់តាមសេចក្តីពិត ហើយអាចដឹកនាំសព្វសត្វ
និករ ឱ្យរួចចាកសេចក្តីទុក្ខទាំងពួងបាន ។

២. ព្រះធម៌ ជាអ្វី?

២. ព្រះធម៌ ជាពុទ្ធវចនៈដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បានសម្តែង
ឡើងដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីជាសេចក្តីចម្រើន ដើម្បី
ជាសេចក្តីសុខដល់សត្វលោកក្នុងត្រៃភព។

អាចប្រែម្យ៉ាងទៀតថា ព្រះធម៌ជាសភាវៈទ្រទ្រង់
សត្វឱ្យចម្រើន។

៣. ព្រះសង្ឃ ជាអ្វី?

៣. ពាក្យថា សង្ឃ ប្រែថា ពួក ក្រុម គណៈ ម្យ៉ាងទៀត
ពាក្យ ព្រះសង្ឃ គឺសំដៅដល់បុគ្គលដែលដើរតាមព្រះ
ពុទ្ធ ដើម្បីរលាស់ខ្លួនចេញចាកទុក្ខ។

៤. ពុទ្ធសាសនាជាអ្វី?

៤. ពុទ្ធសាសនា គឺជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ ឬប្រែម្យ៉ាងទៀតថា ជាអរិយសច្ចៈ៤។

(ដោយហេតុថាបឋមទេសនា ព្រះអង្គប្រកាស
អរិយសច្ចៈធម៌ មុនគេ)

៥. ព្រះត្រៃបិដក ជាអ្វី?

៥. ព្រះត្រៃបិដក ជាបណ្ណាំពុទ្ធនាវាទ របស់ព្រះពុទ្ធ។

ព្រះត្រៃបិដកមាន ៣ ចំណែកគឺ៖

ព្រះវិន័យបិដក១ ព្រះសុត្តន្តបិដក១ ព្រះអភិធម្មបិដក១។

៦. ព្រះវិន័យបិដកជាអ្វី?

៦. ព្រះវិន័យបិដក គឺជា ច្បាប់ទូន្មានរបស់ព្រះពុទ្ធ
សម្រាប់ បញ្ជីតក្កងពុទ្ធសាសនា បានដល់ ការបញ្ញត្តិ
ការអនុញ្ញាត។ ព្រះវិន័យមាន៥គម្ពីរ៖ អាទិកម្ម បាចិត្តិយ
មហាវគ្គ ចុល្លវគ្គ បរិវារ សរុបមក ២១០០០ ធម្មក្ខន្ធមួយ។

៧. ព្រះសុត្តន្តបិដកជាអ្វី?

៧. ព្រះសុត្តន្តបិដក គឺជាព្រះធម៌ដែលព្រះពុទ្ធ
បង្រៀនសត្វលោកឱ្យធ្វើអំពើល្អ (សីល ទាន ភាវនា)

សុត្តន្តបិដក មាន៥ គឺ៖ ទីយនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ
សំយត្តនិកាយ អង្គត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ សរុបរួមមក
មានចំនួន ២១០០០ ធម្មក្ខន្ធទេ។

៨. ព្រះអភិធម្មបិដកជាអ្វី?

៨. ព្រះអភិធម្មបិដក គឺព្រះពុទ្ធសម្តែងការជម្រះចិត្តឱ្យ
ផ្អែមផងប្រាស់ចាកគ្រឿងសៅហ្មង ឬយើងនិយាយ
ដោយខ្លីទៅ គឺសិក្សាអំពីមេរៀនជីវិត។ ព្រះអភិធម្មបិដក
មាន៧គម្ពីរ៖ សង្គណី វិភង្គ ធាតុកថា បុគ្គលប្បញ្ញត្តិ កថាវត្ថុ
យមក និងមហាបដ្ឋាន សរុបរួមមានចំនួន ៨២០០០ ធម្មក្ខន្ធ។

៩. តើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធសម្តែងព្រះធម៌អ្វីមុនគេ?

៩. ព្រះពុទ្ធក្រោយពីបានត្រាស់ដឹងមក ទ្រង់គង់សោយ
វិមុត្តិសុខអស់៤៩ថ្ងៃ ទើបទ្រង់សម្រេចព្រះទ័យសម្តែង
ព្រះធម៌ (ព្រហ្មអារាធនា)។ ព្រះអង្គបាន សម្តែង ធម្មចក្កប្ប
វត្តនសូត្រ មុនគេ ដែលនិយាយអំពី អរិយសច្ចៈ៤។

១០. តើ ពុទ្ធកុណ មានប៉ុន្មាន?

១០. ពុទ្ធកុណមានច្រើន ប៉ុន្តែសម្តែងដោយសង្ខេប
គុណរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមាន៣ គុណគឺ៖

១. បញ្ញាគុណ (ការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះអង្គ)

២. វិសុទ្ធិគុណ (ភាពបរិសុទ្ធរបស់ព្រះអង្គ)

៣. ករុណាគុណ (សេចក្តីអាសូរចំពោះសត្វលោក)

១១. តើពុទ្ធកិច្ចមានប៉ុន្មាន?

១១. ពុទ្ធកិច្ច គឺជាកិច្ចដែលព្រះពុទ្ធត្រៀមអង្គតែងធ្វើមិន
ដែលខកខាន មាន៥ប្រការ៖ ពេលព្រឹក ចេញបិណ្ឌបាត្រ១
ពេលថ្ងៃ សម្ដែងធម៌១ ពេលល្ងាច ប្រទានឱវាទដល់ភិក្ខុសង្ឃ១
ពេលអធ្រាត្រ ដោះស្រាយប្រស្នាទេវតា១ ពេលជិតភ្លឺ ប្រមើល
មើលឧបនិស្ស័យសត្វ១។

១២. អរិយសច្ច៤ ដែលព្រះពុទ្ធសម្តែងអំពីអ្វីខ្លះ?

១២. អរិយសច្ច៤ គឺសម្តែងអំពី៖

(ទុក្ខសច្ចៈ) សេចក្តីទុក្ខពិត១ (សមុទយសច្ចៈ) ហេតុ
ដែលនាំឱ្យកើតសេចក្តីទុក្ខ១ (និរោធសច្ចៈ) វិធីរំលត់ទុក្ខ
១ (មគ្គសច្ចៈ) ផ្លូវដ៏ប្រសើរ១។

១៣. តើទុក្ខសច្ចៈ ជាអ្វី?

១៣. ទុក្ខសច្ចៈ គឺ ភាពពិតនៃទុក្ខ។

សេចក្តីទុក្ខធំៗដែលព្រះពុទ្ធសម្តែងមាន៤គឺ៖

សេចក្តីកើត១ ការចាស់គ្រាំគ្រា១ ការមានជម្ងឺព្យាធិ១

សេចក្តីស្លាប់១ នេះជាទុក្ខ ដែលគ្មាននរណាម្នាក់អាច

គេចវេសបានឡើយ។

១៨.តើ សមុទយសច្ចៈ ជាអ្វី?

១៨. សមុទយសច្ចៈ ជាដើមចមនៃការកើតទុក្ខ ដែល
បណ្តាលមកពី អវិជ្ជា គឺភាពល្ងង់ និងតណ្ហា គឺសេចក្តី
ប្រាថ្នា ។

អវិជ្ជា គឺ ល្ងង់ មិនយល់ច្បាស់ពីអរិយសច្ចៈ
តណ្ហា (កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា)

១៥. តើ និរោធសច្ចៈ ជាអ្វី?

១៥. និរោធសច្ចៈ (រំលត់ទុក្ខ) ជាការអស់ទៅនូវតណ្ហា
ទាំងឡាយ កាមតណ្ហា១ ភវតណ្ហា១ វិភវតណ្ហា១

- កាមតណ្ហា ការប្រាថ្នាកាមគុណ៥
- ភវតណ្ហា ការប្រាថ្នាក្នុងភព
- វិភវតណ្ហា ការប្រាថ្នាចេញចាកភព។

១៦. តើ មគ្គសច្ចៈ ជាអ្វី?

១៦. មគ្គសច្ចៈ ជាផ្លូវកណ្តាល ឬមជ្ឈិមបដិបទា គឺដំណើរ
ទៅកាន់និព្វាន មាន៨ប្រការ៖

សម្មាទិដ្ឋិ១ សម្មាសង្កប្បៈ១ សម្មាវាចា១ សម្មា
កម្មន្ត១ សម្មាអាជីវ១ សម្មាវាយាម១ សម្មាសតិ១
សម្មាសមាធិ១។

១៧. តើ សីល ជាអ្វី?

១៧. សីល ប្រែតាមសេចក្តីដើមគឺ ភាវៈ - ប្រក្រតី។

- សីល ចេតនាដែលរៀនចាកអំពើអាក្រក់ ការកាន់ឬប្រព្រឹត្តដោយចេតនាល្អដោយកាយវាចា។

ដូចជាការព្យាយាមរក្សាសិក្ខាបទ៥ក្តី សិក្ខាបទ៨ក្តី
សិក្ខាបទ១០ក្តី។

១៨. តើ ទាន ជាអ្វី?

១៨. ទាន គឺការលះ ការឱ្យ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជន
ដទៃ ការឱ្យទានមាន២ប្រភេទ៖

១. អមិសទាន (គ្រឿងស្លៀកពាក់១ អាហារ១ ទី
ស្នាក់អាស្រ័យ១ ថ្នាំកែរោគ១)

២. ធម្មទាន (ការឱ្យធម្មជាទាន)។

១៩. តើ ភាវនា ជាអ្វី?

១៩. ភាវនា គឺជា ការចម្រើន ឬកិរិយាអប់រំ ។ ការ
ចម្រើនសតិ ការចម្រើនបញ្ញា ចម្រើនដោយការ
ពិសោធន៍នូវសភាវធម៌ដែលកំពុងកើតឡើងប្រាកដ។

២០. ព្រះពោធិសត្វជាអ្វី? មានប៉ុន្មាន?

២០. ព្រះពោធិសត្វ ប្រែថា បុគ្គលដែលកំពុងខំប្រឹង
បំពេញបារមី ដើម្បីត្រាស់ដឹងជា ព្រះពុទ្ធ។ ព្រះពោធិសត្វ
មាន ៣ប្រភេទ៖ ព្រះពោធិសត្វ ឧត្តរត្ថិតញ្ញូ (បំពេញ
បញ្ញាធិក)១ ព្រះពោធិសត្វ វិបត្តិតញ្ញូ (បំពេញសទ្ធាធិក)
១ ព្រះពោធិសត្វ នេយ្យៈ (បំពេញវិរិយធិក)១។

២១. ពុទ្ធខ្មុរ ជាអ្វី?

២១. ពុទ្ធខ្មុរ គឺជាព្រះពោធិសត្វដែល នឹងបានជាព្រះពុទ្ធ
នាពេលអនាគតដោយប្រាកដ ព្រោះបានទទួលការ
ព្យាករណ៍អំពីសំណាក់នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គណាមួយ។
យ៉ាងដូចជា សុមេធាបស ដែលព្រះពុទ្ធវិបស្សន៍ បានព្យាករណ៍ថា នឹងបាន
ត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធខ្មុរអង្គនាពេលអនាគត ព្រះនាម សមណគោត្តម។

២២. តើ បារមី ជាអ្វី?

២២. ពាក្យថា បារមី គឺជា ការសន្សំគុណជាតិដល់ល្អ
ដែលបុគ្គលគួរបំពេញ គុណជាតិដែលនាំឱ្យដល់ត្រើយ
គឺព្រះនិព្វាន បារមីមាន៣០យ៉ាង៖

ទានបារមី ទានឧបបារមី ទានបរមបារមី ជាដើម។

២៣. តើ ឧគ្គ្រិស្តញ្ញពោធិសត្វ ជាអ្វី?

២៣. ឧគ្គ្រិស្តញ្ញពោធិសត្វ គឺជាព្រះពោធិសត្វដែល
សាងបានមីក្រាស់ដោយបញ្ញា ។ បន្ទាប់ពីបានព្យាករណ៍
ពីព្រះពុទ្ធអង្គណាមួយមុនគេមក ព្រះពោធិសត្វប្រភេទ
នេះ ត្រូវបំពេញបានមីបន្ថែមចំនួន ៨ អសង្ខេបយ្យ ១
សែនកប្ប ទើបបានចាក់ផ្ទះនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ។

២៨. តើ វិបច្ឆិតញ្ញាពោធិសត្វ ជាអ្វី?

២៨. វិបច្ឆិតញ្ញាពោធិសត្វ គឺជាព្រះពោធិសត្វដែលសាង
បានមីក្រាស់ដោយសន្តោ ។ បន្ទាប់ពីបានព្យាករណ៍ពីព្រះពុទ្ធ
អង្គណាមួយមុនគេមក ព្រះពោធិសត្វប្រធាននេះត្រូវបំពេញ
បានមីបន្ថែមចំនួន ៨ អសង្ខេប្យ ១ សែនកប្ប ទើបបានចាក់ផ្លុះ
នូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ។

២៥. តើ នេយ្យពោធិសត្វ ជាអ្វី?

២៥. នេយ្យពោធិសត្វ គឺជាព្រះពោធិសត្វដែលសាង
បានមីក្រាស់ដោយវិរិយៈ ។ បន្ទាប់ពីបានព្យាករណ៍ពីព្រះ
ពុទ្ធអង្គណាមួយមុនគេមក ព្រះពោធិសត្វប្រភេទនេះត្រូវ
បំពេញបានមីបន្ថែមចំនួន ១៦ អសង្ខេប ១ សែនកប្ប
ទើបបានចាក់ផ្ទះនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ។

២៦. តើឱវាទទាំង៣នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយមានអ្វីខ្លះ?

២៦. ឱវាទទាំង៣នៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយមាន៖

១. ការមិនធ្វើអំពើបាបទាំងពួង

២. ការធ្វើអំពើកុសលទាំងពួង

៣. ការធ្វើចិត្តឲ្យស្អាតផ្លូវផង

នេះជាពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ។

២៧. តើ ត្រៃលក្ខណ៍ធម៌ មានអ្វីខ្លះ?

២៧. ត្រៃលក្ខណ៍ធម៌ មាន៣ យ៉ាងគឺ៖

- អនិច្ចលក្ខណ៍ គឺភាពមិនទៀងទាត់
- ទុក្ខលក្ខណ៍ គឺភាពទ្រាំ (ទ្រាំកើត ទ្រាំចាស់)
- អនត្តលក្ខណ៍ គឺភាពប្រែប្រួលទៅវិញ។

២៨. តើ ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ដែលបួសមុនគេ ក្នុងពុទ្ធសាសនា
ព្រះនាមអ្វី?

២៨. ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ដែលបានបួសគេក្នុងសម្លាភ័ក្ត្រ
សាសនា គឺ ព្រះអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញត្ថេរ។ បានសម្រេចធម៌
ក្រោយពេលបានស្តាប់ ព្រះពុទ្ធសម្តែងធម្មចក្ក នៅព្រៃ
តសិបនទមិគទាយវ័ន។

២៩. តើ សាមណេរ ដែលបួសមុនគេ ក្នុងពុទ្ធសាសនាព្រះនាមអ្វី?

២៩. សាមណេរ ដែលបានបួសមុនគេក្នុងសាសនា គឺ
ព្រះរាហុលកុមារ គ្រាកាលដែលព្រះពុទ្ធយាងមកដែន
កបិលវត្ថុ ពេលនោះ រាហុល ក៏ចូលមកសុំកំណប់ទ្រព្យ
ទ្រង់ក៏បានប្រទាន លោកុត្តរសម្បត្តិ ដល់រាហុល ដោយ
ឱ្យព្រះសាវីបុត្រជាអ្នកបំបួស។

៣០. តើ ព្រះភិក្ខុនី ដែលបួសមុនគេ ក្នុងពុទ្ធសាសនាព្រះ
នាមអ្វី?

៣០. ព្រះភិក្ខុនី ដែលបានបួសមុនគេក្នុងសាសនា គឺព្រះ
នាង មហាបជាបតិគោតមី ។

៣១. តើ ឧបាសក និងឧបាសិកា មុនគេក្នុងពុទ្ធសាសនា មាននាមអ្វី?

៣១. ឧបាសក និងឧបាសិកា ដែលបានទទួលទ្វេសរណ គមន៍ គឺពុទ្ធរតន៍ ធម្មរតន៍ (មិនទាន់មានសង្ឃរតន៍) គឺ

- ឧបាសក តបុស្សៈ និងភល្លិកៈ
- ឧបាសិកា នាងសុជាតា

៣២. តើ អគ្គសាវក ស្តាំ ឆ្វេង របស់ព្រះពុទ្ធព្រះនាមអ្វី?

៣២. អគ្គសាវក ស្តាំ ឆ្វេង របស់ព្រះពុទ្ធព្រះនាម៖

- ព្រះសាវីបុត្រ អគ្គសាវកស្តាំ
- ព្រះមហាមោគ្គលាទ អគ្គសាវកឆ្វេង។

៣៣. ទុក្ខណានុប្បទានប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន?

៣៣. ទុក្ខណានុប្បទានប្រកបដោយអង្គ៣

១. ទុក្ខណោយ្យសម្មទា ឱ្យចំពោះអ្នកមានសីល

២. ទាយិកានំ ឧទ្ធេស្សន ឱ្យដោយការឧទ្ទិស

៣. អត្តនោ អនុមោទនេន បុគ្គលដែលបានស្លាប់

អំពីលោកនេះហើយ អនុមោទនា។

៣៨. ទៅវត្តមិនអុជធូបបានទេ?

៣៨. ចម្លើយគឺថា បាន។ ព្រោះអ្វី?

ព្រោះថា អុជធូបមិនអុជ វាសំខាន់ទេ ព្រោះផ្សែងធូបមិន
អាចជួយឱ្យពាក្យបួងសួង និងការឧទ្ទិសរបស់លោក
អ្នកបានសម្រេចឡើយ។ ព្រោះការថ្វាយបង្គំព្រះ គឺ
សំខាន់ដោយចិត្ត ហើយការឧទ្ទិសក៏ដោយចិត្តដែរ។

៣៥.តើ បញ្ចសីលឬសីលដ៏ បើរក្សាទទួលបានអ្វី?

៣៥. ការរក្សាសីលដ៏ឬការរៀនចាកឡើងអាក្រក់ដ៏យ៉ាង
នោះ កាលណាបើបុគ្គលគ្រប់គ្នាបានរក្សាដោយល្អ
ហើយ ការរស់នៅរបស់ពួកគេ មិនថាបច្ចុប្បន្ន ឬ
អនាគតទេ នឹងទទួលបានសេចក្តីសុខ។

៣៦. តើពុទ្ធសាសនា បែងមនុស្សជាប្រភេទអ្វីខ្លះ?

៣៦. ពុទ្ធសាសនា បែងមនុស្សជា៥ពួក៖

មនុស្សមានចិត្តជាទេវតា១ មនុស្សមានចិត្តជាមនុស្ស១

មនុស្សមានចិត្តជាប្រេត១ មនុស្សមានចិត្តជាតិរទ្ធាន១

មនុស្សមានចិត្តជាពួកសត្វនរក(នេរយិកោ)១។

៣៧. តើពុទ្ធសាសនា សម្តែងពីការក្រ មានប៉ុន្មាន?

៣៧. ព្រះពុទ្ធបានសម្តែងការ ក្រ មាន៤យ៉ាង៖

ក្រទី១ ការបានកើតជាមនុស្សជាការក្រ

ក្រទី២ ការរស់នៅមានអាយុវែងជាការក្រ

ក្រទី៣ ការបានស្តាប់ពាក្យសប្បុរសជាការក្រ

ក្រទី៤ ការបានកើតឡើងជា ព្រះពុទ្ធ ជាការក្រ

៣៨. តើ ធម៌ នមោ នរណាពោលមុនគេ?

៣៨. ព្រះនាមអ្នកពោល៖

១ នមោ សាតាគីរិយក្សត្រីអ្នកពោលនមស្ការ

២ តស្ស អសុរិន្ទរាហ៍អ្នកពោលនមស្ការ

៣ ភគវតោ ស្តេចចាតុម្ភហរាជិកាអ្នកពោលនមស្ការ

៤ អរហតោ ស្តេចសក្កទេវរាជអ្នកពោលនមស្ការ

៥ សម្មាសម្ពុទ្ធស្វ ព្រះមហាព្រហ្ម

៣៩. តើ កម្មក្តីលេស មានប៉ុន្មានយ៉ាង?

៣៩. កម្មក្តីលេសមាន៤យ៉ាង

១.បាណាតិបាតោ ការសម្លាប់សត្វ

២.អទិន្នាទានំ ការលួចទ្រព្យអ្នកដទៃ

៣.កាមេសុ មិច្ឆាចារោ ការខុសក្នុងកាម

៤. មុសាវាទោ ការពោលពាក្យកុហក។

៤០. តើ អគតិធម៌ (ភាពលំអៀង) មានប៉ុន្មាន?

៤០. អគតិធម៌ មាន៤យ៉ាង៖

១. ឆន្ទាគតិ ភាពលំអៀងព្រោះស្រឡាញ់

២. ទោសាគតិ ភាពលំអៀងព្រោះស្អប់

៣. មោហាគតិ ភាពលំអៀងព្រោះល្ងង់

៤. ភយាគតិ ភាពលំអៀងព្រោះខ្លាច។

៤១. តើការផឹកស្រា មានទោសប៉ុន្មាន?

៤១. ការផឹកស្រា មាន៦យ៉ាង៖

វិនាសទ្រព្យ១ កើតរោគ១ កើតជម្លោះ១ ខូចឈ្មោះ១
បង្ហាញកេរ្តិ៍ខ្ជាស១ បញ្ញាថយចុះ១ ។

៨២. តើ ការដើរខុសកាល មានទោសប៉ុន្មាន?

៨២. ការដើរខុសកាល មានទោស៦យ៉ាង៖ មិន
គ្រប់គ្រងវក្សាខ្លួន១ មិនគ្រប់គ្រងប្រពន្ធកូន១ មិន
គ្រប់គ្រងវក្សាទ្រព្យ១ កើតសេចក្តីរង្វៀសចំពោះកន្លែងដែល
ខ្លួនទៅដល់១ ពាក្យមិនពិតតែងកើតមានចំពោះបុគ្គលនោះៗ
កើតទុក្ខទោសដល់ខ្លួន១។

៤៣.តើ ទោសនៃការលេងល្បែងស៊ីសង មានទោសប៉ុន្មាន?

៤៣. ទោសនៃការលេងល្បែងស៊ីសងមាន៦យ៉ាង៖

ឈ្នះគេជាទុក្ខ១ ចាញ់គេជាទុក្ខ១ វិនាសទ្រព្យ១ គេមិនជឿពាក្យ
ក្នុងសាលាជំនុំក្តី១ ពួកមិត្តតែងបោះបង់ចោល១ ជាបុគ្គលដែល
គេមិនចូលដណ្តឹង ឬគេមិនលើកកូនស្រីឱ្យ១។

៤៤. តើ ការសេពគប់មិត្តអាក្រក់ មានទោសប៉ុន្មាន?

៤៤. ការសេពគប់មិត្តអាក្រក់មានទោស៦យ៉ាង៖

ពួកជនអ្នកលេងល្បែងភ្ជាល់១ លេងស្រី១ ផឹកសុរា១ ជនដែល
ជាអ្នកបោកប្រាសបញ្ឆោតជនដទៃ១ ជនដែលជាអ្នកប្រវត្តិអ្នក
ដទៃ១ ជាអ្នកឆក់ដណ្តើមទ្រព្យអ្នកដទៃ១។

៤៥. តើការខ្ជិលច្រអូស មានទោសប៉ុន្មាន?

៤៥. ភាពខ្ជិលច្រអូស មានទោស៦យ៉ាង៖ អាងថា ត្រជាក់
ណាស់១ ក្តៅណាស់១ ល្ងាចណាស់១ ព្រឹកណាស់១ ឃ្លានណាស់
១ ស្រេកណាស់១។ បុគ្គលណាមួយ កាលបើអាងដូច្នេះ ក៏ដល់
នូវសេចក្តីវិនាស ព្រោះការងារមិនសម្រេច។

៤៦.តើ អមិត្ត មានប៉ុន្មានពួក?

៤៦. អមិត្ត គ្រាន់តែជា មិត្តប្អូម (បន្ត) មាន៤ពួក៖

មនុស្សគិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន១

មនុស្សល្អតែសម្លឹង

មនុស្សចាក់បណ្តោយឱ្យគាប់ចិត្ត១

មនុស្សជាសម្លាញ់

ក្នុងការវិនាសភោគៈទាំងឡាយ១ ។

៤៧. តើ មនុស្សគិតតែប្រយោជន៍មានប៉ុន្មានយ៉ាង?

៤៧. មនុស្សដែលគិតតែប្រយោជន៍ខ្លួនមាន៤យ៉ាង៖

មិត្តគិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន១ មិត្តដែលប្រាថ្នាចង់ច្រើន

ជាងគ្នា១ ទាល់តែមានភ័យ ទើបជួយមិត្ត១ សេពគប់

ព្រោះប្រយោជន៍១។

៤៨. ចោះ មិត្តដែលល្អ តែសម្តីមានប៉ុន្មាន?

៤៨. ចំពោះមិត្ត ដែលល្អតែសម្តីមាន៤យ៉ាង៖

មិត្តទទួលរាក់ទាក់របស់ដែលកន្លងទៅហើយ១ ទទួលរាក់ទាក់
ដោយរបស់មិនទាន់មាន១ សង្គ្រោះអំពើឥតប្រយោជន៍១ កាល
កិច្ចទាំងឡាយកើតភ្លាមៗ អាងរបស់ខូចខាត១។

៤៩. តើ មនុស្សចាក់បណ្តោយឱ្យគាប់ចិត្ត មានប៉ុន្មាន?

៤៩. មនុស្សចាក់បណ្តោយឱ្យគាប់ចិត្ត មាន៤យ៉ាង៖

កាលបើមិត្តធ្វើអាក្រក់ ក៏យល់ព្រមតាម១ កាលបើធ្វើល្អ

ក៏យល់ព្រមតាម១ ពណ៌នាគុណមិត្ត តែចំពោះមុខ១

ពោលទោសមិត្ត ក្នុងទីកំបាំង១ ។

៥០. តើមនុស្សជាសម្មាញ់ក្នុងការវិនាសធាតុមានប៉ុន្មាន?

៥០. មនុស្សជាសម្មាញ់ក្នុងការវិនាសធាតុ មាន៤យ៉ាង៖ មិត្ត
នាំផឹកសុរា១ មិត្តនាំដើរលេងខុសកាល(យប់)១ មិត្តនាំដើរ
មើលមហោស្រព១ មិត្តនាំដើរលេងល្បែង១។

៥១. តើ មិត្តល្អ មានប៉ុន្មានយ៉ាង?

៥១. ការមានមិត្តល្អ ជាទ្រព្យដែលគេបានដោយកម្រ មាន៤
យ៉ាង៖ រក្សាមិត្តដែលធ្វេសប្រហែស១ រក្សាទ្រព្យរបស់មិត្ត
ធ្វេសប្រហែស១ ជាទីពឹងដល់មិត្តដែលភិតភ័យ១ កាលបើមាន
កិច្ចកើតឡើង ជួយសោតៈជាទីគុណ១។

៥២. ចោះចំពោះ មិត្តរួមសុខទុក្ខ បែបណាដែរ?

៥២. ចំពោះមិត្តរួមសុខទុក្ខ មាន៨ប្រភេទ៖ ការប្រាប់
អាថ៌កំបាំងដល់មិត្ត១ ការជួយបិទបាំងនូវអាថ៌កំបាំង
របស់មិត្ត១ មិនបោះបង់គ្នាក្នុងគ្រាមាន វិបត្តិ១ សូម្បី
ជីវិតក៏ហ៊ានលះបង់ដើម្បីមិត្ត១ ។

៥៣. ព្រះពុទ្ធសម្តែងពីការ គោរពទិសខាងកើត តើការ
គោរពទិសខាងកើតនោះបែបណា?

៥៣. ការគោរពទិសខាងកើត មិនមែនជាការគោរពទិសខាងកើត
មែនៗនោះទេ គ្រាន់តែជាន័យធៀបប៉ុណ្ណោះ។ ទិសខាងកើត គឺ
តំណាងឱ្យ មាតាបិតា ដែលបុត្តធីតាប្រុសស្រី គប្បីគោរព ទំនុក
បម្រុង លោកវិញ។

៥៨. ចោះទិសត្បូងវិញ តំណាងអ្វីដែរ?

៥៨. ទិសខាងត្បូង តំណាងឱ្យ សិស្សគប្បីប្រតិបត្តិ
ចំពោះគ្រូដ៏យ៉ាង៖ ក្រោកទទួល១ ដោយគាល់បម្រើ១
ស្តាប់ឱវាទ១ ជួយកិច្ចការបន្ទាប់បន្សំរបស់គ្រូ១ យកចិត្ត
ទុកដាក់រៀនសូត្រដោយគោរព១ ។

៥៥. ចោះទិសលិចវិញ តំណាងអ្វីដែរ?

៥៥. ចំពោះទិសលិច គឺស្វាមីគប្បីអនុគ្រោះភរិយា
ដោយស្មានទាំងឡាយយ៉ាង៖ ទុកជាភរិយាពេញទី១ មិន
មើលងាយភរិយា១ មិនក្បត់ចិត្តភរិយា១ ប្រគល់ភារកិច្ចជាធំ
ក្នុងផ្ទះ១ ទិញគ្រឿងប្រដាប់តុបតែងកាយផល់ភរិយា១ ។

៥៦. ចោះទិស ជើង វិញ តំណាងអ្វីដែរ?

៥៦. ចំពោះទិស ជើង តំណាងឱ្យ មិត្តដែលខ្លួនគប្បីយកមិត្ត
ទុកដាក់ដោយ ឆ្លើយតប៖ ដោយការឱ្យរស់រវើក ដោយនិយាយ
ពាក្យគាប់ចិត្ត១ ការប្រព្រឹត្តឱ្យជាប្រយោជន៍ដល់គ្នា១ ដោយការ
ប្រព្រឹត្តខ្លួនឱ្យស្មើ១ មិនកុហកបញ្ឆោត១ ។

៥៧. ចោះទិសខាងក្រោម វិញ្ញា តំណាងអ្វីដែរ?

៥៧. ចំពោះទិសខាងក្រោមវិញ្ញា គឺតំណាងឱ្យ ចៅហ្វាយនាយ
គប្បីទំនុកបំរុងចំពោះអ្នកក្រោមបង្គាប់ដោយស្ថានធម៌យ៉ាង៖ ការ
ចាត់ចែងការងារសមតាមកម្លាំង១ ឱ្យអាហារ និងថ្លៃឈ្នួល១
ព្យាបាលក្នុងឈឺថ្កាត់១ ចែករំលែក រសត្រកាលចំឡែក១ ឱ្យ
សម្រាកក្នុងសម័យគួរ១ ។

៥៨. ចោះទិសខាង លើវិញ្ញា តំណាងអ្វីដែរ?

៥៨. ចំពោះទិសខាងលើ គឺទ្រង់សំដៅដល់ពួកសមណ
ព្រាហ្មណ៍ ដែលយើងគ្រប់គ្នាគប្បីគោរពដោយស្ថាន៥យ៉ាង៖
ដោយកាយកម្ម ប្រកបដោយមេត្តា១ ដោយវចីកម្ម
ប្រកបដោយមេត្តា១ មនោកម្ម ប្រកបដោយមេត្តា១ ជាអ្នកមិន
បិទទ្វារផ្ទះពេលលោកនិមន្តដល់១ ឱ្យអមិសទាន១។

អំពីព្រះធម៌

៥៩. តើអ្វីទៅដែលហៅថា ព្រះសង្ឃ?

៥៩. ព្រះសង្ឃ ជា ឬសគល់នៃព្រះពុទ្ធសាសនា
ព្រះសង្ឃជាច្បាប់សម្រាប់ប្រដៅមនុស្សឱ្យស្ងប់
ឱ្យប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ បានដល់ធម៌របស់សម្មាសម្ពុទ្ធ គឺធម៌
របស់បុគ្គលដែលស្ងប់ចាកគ្រឿងសៅហ្មងទាំងពួង។

៦០. ព្រះសង្ឃម្នាក់ជាប៉ុន្មានប្រការ?

៦០. ព្រះសង្ឃម្នាក់នេះមាន៣ប្រការគឺ ៖

១.ការរៀនចេះចាំ ការបង្រៀន ការសម្តែងនូវមគ្គ និងផល នោះ

ជា បរិយត្តិធម៌

២.ការប្រឹងប្រែងប្រតិបត្តិប្រព្រឹត្តទៅតាមអង្គមគ្គ ចាត់ចូលជា

បដិបត្តិធម៌

៣.និងការបានសម្រេចចាក់ផ្ទះនូវអង្គមគ្គ នោះជា បដិវេធធម៌។

៦១.តើ បរិយត្តិធម៌ ជាអ្វី?

៦១. បរិយត្តិធម៌ ជាពុទ្ធន័យៈ ព្រះត្រៃបិដកសំដែងអំពី
គោលធម៌ របៀបបែបផែន ដំបូន្មាន ច្បាប់សម្រាប់
ប្រតិបត្តិដែលពុទ្ធបរិស័ទត្រូវរៀនសូត្រឡាយ ទ្រទ្រង់
បង្ហាត់បង្រៀន សំដែងប្រាប់ដល់អ្នកដទៃ។

៦២. តើ បដិបត្តិធម៌ ជាអ្វី?

៦២. បដិបត្តិធម៌ ធម៌សម្រាប់ប្រតិបត្តិប្រព្រឹត្តតាម បានដល់ សីល សមាធិ បញ្ញា ឬសេចក្តីប្រតិបត្តិតាម ធ្វើតាម កាន់តាម នូវ ធម៌ដ៏សមគួរ ដល់ធម៌ដែលខ្លួនបានរៀន បានស្តាប់ បានចេះដឹង ដើម្បីឲ្យដល់នូវធម៌ដែលខ្លួនមិនទាន់ដល់ ឲ្យសំរេចនូវធម៌ ដែលខ្លួនមិនទាន់សំរេច ដើម្បីឲ្យជាក់ច្បាស់។

៦៣. តើ បដិវេធធម៌ ជាអ្វី?

៦៣. បដិវេធធម៌ ការត្រាស់ដឹង បានដល់កិរិយាបានសំ
រេច បានជាក់ច្បាស់ចាក់ធ្លុះនូវបរមត្ថៈ គឺមគ្គ ផល និព្វាន
ដែលជាផលសំរេចអំពីការរៀនស្តាប់ចេះដឹង និង
ប្រតិបត្តិនោះឯង។

៦៨. សិក្ខាបទទាំង៥មានអ្វីខ្លះ?

៦៨. សិក្ខាបទ៥មាន៖ ការមិនសម្លាប់ជីវិត១ មិនលួច
ទ្រព្យបុគ្គលដទៃ១ មិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមជាមួយ
របស់មានគេហ្មងហែង១ មិនពោលពាក្យកុហក១ មិន
ផឹកសុរា១ ជាអ្វីដែលសត្វលោកមិនអាចខ្វះបាន។

៦៥. តើ ធម៌អ្វីដែលនាំឱ្យសម្រេចប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ន?

៦៥. ធម៌ដែលនាំឱ្យកើតប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះមាន៤

១. ឧដ្ឋានសម្មទា ខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការងារ

២. អរក្ខសម្មទា ចេះរក្សានូវទ្រព្យ នូវមុខងារ

៣. កល្យាណមិត្តា ចេះសេពមិត្តល្អ

៤. សមជីវិតា រៀនរស់ស្មើៗ ចេះសន្សំសំចៃ

៦៦. តើធម៌អ្វីដែលនាំឱ្យសម្រេចប្រយោជន៍បរលោក?

៦៦. ធម៌ដែលនាំឱ្យកើតប្រយោជន៍ក្នុងបរលោកមាន៤

១. សទ្ធាសម្បទា ដល់ព្រមដោយសទ្ធា

២. សីលសម្បទា ដល់ព្រមដោយសីល

៣. ចាគសម្បទា ដល់ព្រមដោយការលះបង់

៤. បញ្ញាសម្បទា ដល់ព្រមដោយបញ្ញា

៦៧.តើ ធម៌អ្វីដែលនាំឱ្យសម្រេច បរមត្ថប្រយោជន៍?

៦៧. ធម៌អ្វីដែលនាំឱ្យសម្រេច បរមត្ថប្រយោជន៍ ៨
យ៉ាង ឬអរិយសច្ចៈ៨៖

ទុក្ខសច្ចៈ សមុទយសច្ចៈ និរោធសច្ចៈ មគ្គសច្ចៈ

៦៨. តើ ឥទ្ធិបាទធម៌ មានអ្វីខ្លះ?

៦៨. ឥទ្ធិបាទធម៌ គុណធម៌ជាគ្រឿងនាំឱ្យសម្រេច មាន៤យ៉ាង៖

១.ឆន្ទៈ ចូលចិត្ត មុះមុត ចំពោះការងារនោះៗ

២.វីរិយៈ ភាពព្យាយាមចំពោះការងារ

៣.ចិត្ត ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការងារ

៤.វិមំសា ការត្រិះរិះពិចារណាអំពីកិច្ចការ។

៦៩. តើ បធានធម៌ ជាអ្វី?

៦៩. បធានធម៌ គឺសេចក្តីព្យាយាម មាន៤យ៉ាង៖

- សំរេបប្បធាន ព្យាយាមកុំឱ្យមានបាបកើតឡើងក្នុងសន្តាន
- បហានប្បធាន ព្យាយាមលះបង់បាបដែលកើតឡើង
- ភាវនាបធាន ព្យាយាមញ្ចាំងកុសលឱ្យកើតឡើង
- អនុវត្តនាបធាន ព្យាយាមអក្សកុសលកុំឱ្យសាបសូន្យទៅវិញ

៧០. តើអធិដ្ឋានធម៌ ជាអ្វី?

៧០. អធិដ្ឋានធម៌ គឺធម៌ដែលតាំងទុកក្នុងចិត្ត មាន៤យ៉ាង

- បញ្ញា សេចក្តីដឹង
- សច្ចៈ សេចក្តីពិត
- ចាគៈ ការលះបង់
- ឧបសមៈ សេចក្តីស្ងប់ ។

៧១. អាការ ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រដៅ មានប៉ុន្មាន?

៧១. អាការដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងមាន៣យ៉ាង

- **អភិញ្ញាយៈ** ទ្រង់ប្រដៅដើម្បីឱ្យអ្នកស្តាប់បានដឹងពិត ឃើញពិត ក្នុងសច្ចធម៌
- **សនិទាន** ទ្រង់ប្រដៅមានហេតុ កាលអ្នកស្តាប់ត្រិះរិះតាម រមែងឃើញពិតបាន
- **សប្បាធិហារ** ទ្រង់ប្រដៅដោយហេតុអស្ចារ្យ

៧២. តើ បុញ្ញកិរិយាវត្ថុមានប៉ុន្មាន?

៧២. បុញ្ញកិរិយាវត្ថុមាន ១០ ដោយពិស្តារ និង ៣ ដោយខ្លី

១. ទានមយៈ បុណ្យសម្រេចដោយការឱ្យទាន

២. សីលមយៈ បុណ្យសម្រេចដោយការរក្សាសីល

៣. ភាវនាមយៈ បុណ្យសម្រេចដោយការចម្រើន

៧៣. តើ សមញ្ញលក្ខណៈ មានប៉ុន្មានយ៉ាង?

៧៣. សមញ្ញលក្ខណៈ មាន៣យ៉ាង

១.អនិច្ចតា សភាពជានបស់មិនទៀង

២.ទុក្ខតា សភាពជាទុក្ខ(ទុក្ខ១២កង)

៣.អនត្តតា សភាពប្រែប្រួល

៧៤. តើ វ័យទាំង៣ លោករាប់ពីអាយុប៉ុន្មាន?

៧៤. វ័យទាំង៣ លោករាប់ដូចខាងក្រោម៖

១. បឋមវ័យ គឺរាប់ពី១ ដល់៣៣ឆ្នាំ

២. មជ្ឈមវ័យ គឺរាប់៣៤ ដល់៦៤ឆ្នាំ

៣. បច្ឆមវ័យ គឺរាប់៦៥ ដល់រហូត។

៧៥. តើលក្ខណមិនក្រោធមានប៉ុន្មានយ៉ាង?

៧៥. លក្ខណមិនក្រោធមាន៤យ៉ាង៖

១. ន អកោច្ឆិ មិនជេរតបវិញ

២. ន អវេទិ មិនប្រទុស្តរាយតបវិញ

៣. ន អជិនិ មិនកោងតបវិញ

៤. ន អហោសិ មិនប្លន់គេវិញ។

៧៦. តើលក្ខណៈមនុស្សឧស្សាហ៍មានប៉ុន្មាន?

៧៦. លក្ខណៈមនុស្សឧស្សាហ៍មាន៣យ៉ាង

១.អនិក្ខត្តបុរតា ប្រញាប់ធ្វើធុរៈ មិនទុកចោល

២.អនិព្វិន្តតា ធ្វើការដែលមកដល់ដៃ មិនពន្យាពេល

៣.អសង្ករតា ធ្វើការងារតាមពេលវេលាមិនបង្អង់ថ្ងៃ។

៧៧.តើ វត្ថុអ្វីខ្លះដែលបរិភោគមិនចេះឆ្អែត?

៧៧. វត្ថុដែលបរិភោគមិនចេះឆ្អែតមាន៣យ៉ាង៖

១.និន្ទាយតិ ការដេក ក៏មិនចេះឆ្អែត

២.សុភមេរយៈ ការសេពសុភានិងមេរ័យ ក៏មិនចេះឆ្អែត

៣.មថុនំ ការសេពមេថុនធម្ម ក៏មិនចេះឆ្អែត។

៧៨. តើ ចំណងអ្វីដែលចងបុរសបាន?

៧៨. ចំណង៣យ៉ាងដែលចងបុរសឱ្យជាប់បានគឺ៖

១. ចំណងចងនិងក គឺក្បួន

២. ចំណងចងដៃ គឺប្រពន្ធ

៣. ចំណងចងជើង គឺទ្រព្យ

៧៩. តើ តើស្រវឹងអ្វីដែលមិនងាយស្វាង?

៧៩. ស្រវឹងដែលមិនងាយស្វាងនោះគឺ៖

១. ស្រវឹងនិងវ័យ របស់ខ្លួន

២. ស្រវឹងក្នុងខ្លួន ថាគ្មានរោគ

៣. ស្រវឹងនិងជាតិត្រកូល។

៨០. តើការបន្ទោរបង់ចោលអ្វីទើបប្រសើរ?

៨០. ការបន្ទោរបង់ចោល នូវកាម ជាឡើងប្រសើរ

ការបន្ទោរបង់ចោល នូវ ការព្យាបាទ ជាឡើងប្រសើរ

ការបន្ទោរបង់ចោល នូវការបៀតបៀនជាឡើងប្រសើរ។

អំពីព្រះសង្ឃ

៨១. តើព្រះសង្ឃ ឆាន់ចង្កាន់បានពីពេលណា ដល់ត្រឹមណា?

៨១. ព្រះពុទ្ធទ្រង់បានបញ្ញត្តសិក្ខាបទសម្រាប់បញ្ចជិតក្នុងពុទ្ធសាសនា ក្នុងនោះទ្រង់ក៏បានបញ្ញត្តអំពីសិក្ខាបទ វិកាលឃោជនា ផែល គឺថា បញ្ចជិតក្នុងពុទ្ធសាសនា អាចឆាន់ចង្កាន់ចាប់ព្រះអាទិត្យរះឡើង រហូតដល់ពន្លឺព្រះអាទិត្យជ្រេចេញពីដងខ្លួនវិញ (សម្មតិយកម៉ោង១២:០០ថ្ងៃត្រង់) ។

៨២. ចោះ បើព្រះសង្ឃ ឆាន់ចង្កាន់ខុសកាល តើត្រូវទោសអ្វី?

៨២. កាលបើភិក្ខុឬសាមណេរ អង្គណាឆាន់ខុសកាល

ភិក្ខុ សាមណេរអង្គនោះ

ចំពោះភិក្ខុ កាលបើឆាន់ខុសកាល ត្រូវ អាបត្តិបាតិយ

ចំពោះសាមណេរ កាលបើឆាន់ខុសកាល ត្រូវទោស ទណ្ឌកម្ម

៨៣. តើការប្រគេនចង្ហាន់ចំពោះសង្ឃបែបណាទើបត្រូវ
តាមវិន័យ?

៨៣. ការប្រគេនចង្ហាន់ឬវត្ថុអ្វីផ្សេងៗក៏ដោយ ត្រូវប្រគេនតាម
ព្រះពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តិទើបបានផលច្រើន។

ចំពោះការប្រគេនគឺ ២ហត្ថ ១ចំណាម គឺរាប់ចាប់កែវជើងព្រះ
សង្ឃមក រហូតដល់ ទាយក-ទាយិកា អ្នកប្រគេន។

៨៨. តើព្រះសង្ឃមិនចូលវស្សាត្រូវទោសឬអត់?

៨៨. ព្រះភិក្ខុសង្ឃអង្គណា មិនចូលវស្សាឬគេចវេស
មិនចង់ចូលវស្សា ត្រូវអាបត្តិទុក្កដ ។

៨៥. តើព្រះភិក្ខុសង្ឃ មានសិក្ខាបទប៉ុន្មាន?

៨៥. ចំពោះសិក្ខាបទដែលភិក្ខុទ្រទ្រង់មាន២២៧ សិក្ខាបទ (បរាជិក៨ សង្ឃាទិសេស១៣ អនិយត២ និស្សក្កិយបាចិត្តិយ៣០ សុទ្ធិកបាចិត្តិយ៧២ បដិទេសនីយ៨ សេក្ខិយវត្ថុ៧៥ អធិករណសមថ ៧ រួមសរុប២២៧)។

៨៦. តើ សាមណេរ មានសិក្ខាបទប៉ុន្មាន?

៨៦. ចំពោះអង្គសាមណេរ លោកទ្រទ្រង់សិក្ខារួមមាន
សិក្ខាបទ១០ ទណ្ឌកម្ម១០ នាសនង្គៈ១០ សេក្ខិយវត្ថុ
៧៥ លោកវដ្ឋៈ៤៩)។

៨៧.តើ កិច្ចវត្ថុរបស់សង្ឃមានប៉ុន្មាន?

៨៧.ចំពោះកិច្ចវត្ថុរបស់សង្ឃមាន៣ផ្នែក

១. កិច្ចវត្ថុ កិច្ចដែលគួរធ្វើ មាន១០

២. ចរិយាវត្ថុ កិច្ចដែលគួរប្រព្រឹត្ត មាន១០

៣. វិធីវត្ថុ ពោលដោយបែបយ៉ាង មាន១០។

អំពីខេត្តលោក

៨៨. តើ ឋានសួគ៌ ជាអ្វី?

៨៨. ឋានសួគ៌ ជាទីកន្លែងដែលមានសេចក្តីសុខច្រើន
បរិបូណ៌ដោយកាមគុណ៥ មានរូបល្អ សម្លេងល្អ ក្លិនល្អ
រសល្អ សម្ផស្សល្អ ជាដើម។

៨៩. តើ ឋានចតុមហារាជកា ជាអ្វី?

៨៩. ចតុមហារាជិកា គឺស្តេចមហារាជទាំង ៤ អង្គ ជាអ្នក
គ្រប់គ្រងស្តេចធនធិ (ទិសខាងកើត) ស្តេចវិរុទ្ធាក្ស័យ (ទិសខាង
ត្បូង) ស្តេចវិរូបក្ខ័យ (ទិសខាងលិច) ស្តេចកុវេរ្យ័យ (ទិសខាងជើង)
អាហ្មទិព្វ៥០០ឆ្នាំ (មនុស្ស៥០ឆ្នាំនៃ១យប់១ថ្ងៃ)

៩០. តើ ឋានតាវត្តិង្ស ជាអ្វី?

៩០. តាវត្តិង្ស គឺសក្កទេវរាជ ជាអ្នកគ្រប់គ្រង ព្រោះជាន់នេះពី
ដើមជាកន្លែងរបស់ពួកអសុរ តមកស្តេចសក្កទេវរាជ គឺព្រះឥន្ទ្រ
ជាមួយទេវតា អ្នកជាសព្វហ្មធារី ៣៣ អង្គកើតឡើងក្នុងឋាន
សួគ៌ជាន់នេះ ឈ្នះពួកអសុរហើយ បានគ្រប់គ្រងស្ថានសួគ៌ជាន់
នេះមក អាយុ១០០០ឆ្នាំទិព្វ (១០០ឆ្នាំមនុស្ស ស្មើនឹង១ថ្ងៃ១
យប់នៃតាវត្តិង្ស)

៩១. តើឋាន យាមា ជាអ្វី?

៩១. ឋានយាមា គឺមានស្តេចសុយាមទេវបុត្តជាអ្នក
គ្រប់គ្រង នៅក្នុងឋានមិនសូវមាននិយាយច្រើនទេ ។
អាយុកាលនៃឋានយាមា ២០០០ឆ្នាំទិព្វ (២០០០ឆ្នាំ
មនុស្ស ស្មើ១ថ្ងៃយប់)

៩២. តើ ឋានតុសិត ជាអ្វី?

៩២. ឋានតុសិត គឺស្តេចសន្តសិតទេវបុត្ត ជាអ្នកគ្រប់គ្រង
លោកពោលថាស្ថានសួគ៌ជាន់នេះជាទីកើត និងជាទីនៅរបស់
ព្រះពោធិសត្វ និងព្រះពុទ្ធបិតា ព្រះពុទ្ធមាតា និងលោកអ្នក
វិសេសដទៃទៀត។ អាយុកាលនៃឋាននេះ៤០០០ឆ្នាំទិព្វ
(៤០០០ឆ្នាំមនុស្ស ស្មើនឹង១ថ្ងៃ១យប់)

៩៣. តើ ឋាន និម្មានរតី ជាអ្វី?

៩៣.ឋាននិម្មានរតី ស្តេចនិម្មិតទេវរាជ ជាអ្នកគ្រប់គ្រង
លោកពោលថា ទេវតាជាន់នេះ ជាជំពូកដែលបរិបូណ៌
ប្រាថ្នាវត្ថុណាមួយ ក៏និម្មិតយកខ្លួនឯង។ អាយុនៃឋាន
នេះ ៨០០០ឆ្នាំទិព្វ (៨០០០ពាន់ឆ្នាំមនុស្ស ស្មើ១ថ្ងៃ១
យប់)

៩៨. តើឋាន បរិនិម្ពិតវសវត្ថី ជាអ្វី?

៩៨. ឋានបរិនិម្ពិតវសវត្ថី គឺស្តេចនិម្ពិតវសវត្ថី ជាអ្នក
គ្រប់គ្រង លោកពោលថា ទេវតាជាន់នេះ ប្រាថ្នាវត្ថុណា
មួយមិនត្រូវនិម្ពិតខ្លួនឯងទេ មានអ្នកដទៃនិម្ពិតឲ្យមួយ
ទៀត អាហុនៃឋាននេះ ១៦.០០០ឆ្នាំទិព្វ (១៦.០០០ឆ្នាំ
មនុស្ស ស្មើ១ថ្ងៃ១យប់)

អំពីឧបាសក-ឧបាសិកា

៩៥.តើ ឧបាសក និងឧបាសិកា ជាអ្វី?

៩៥. អ្នកដែលដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីរលឹក ម្យ៉ាង
ទៀតមានបាលីថា រតនត្ថយំ ឧបាសតីតិ ឧបាសកោ ប្រែ
ថា ជនឯណាចូលទៅអង្គុយជិតព្រះរតនត្រ័យ ជននោះ
ឈ្មោះថា ឧបាសក ឧបាសិកា។

៩៦. តើឧបាសក និងឧបាសិកាមានសម្បត្តិប៉ុន្មាន?

៩៦. ឧបាសក-ឧបាសិកាមានសម្បត្តិ៥យ៉ាង៖ គឺ ១ ជាអ្នកមានសទ្ធា ២ ជាអ្នកមានសីល ៣ ជាអ្នកមិនប្រកាន់មង្គលភ្នាក់ផ្អើល ៤ ជាអ្នកជឿតែកម្ម មិនជឿមង្គលជាអបិយជំនឿ ៥ ជាអ្នកមិនស្វែងរកទក្ខិណោយ្យបុគ្គល ខាងក្រៅពុទ្ធសាសនា ធ្វើបុណ្យតែក្នុងពុទ្ធសាសនានេះ ។

៩៧. តើ សីលនៃឧបាសក មានអ្វីខ្លះ?

៩៧. បញ្ញាវិនិច្ឆ័យ គឺចេតនារៀនចាកវេទ ៥ ឈ្មោះថាជា សីលនៃឧបាសក ដូចពុទ្ធភាសិត ដែលព្រះបរមគ្រូជាម្ចាស់ទ្រង់ ត្រាស់សម្តែងថា ឧបាសកឯណាបានរៀនចាក មិនសម្លាប់សត្វ១ មិនលួចទ្រព្យអ្នកដទៃ១ មិនប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ១ មិននិយាយកុហក១ មិនផឹកនូវសុរា និងមេរ័យ១ ឧបាសកនោះ ឈ្មោះថា ឧបាសកមានសីល។

៩៨. តើ ឧបាសក ឧបាសិកា ត្រូវចិញ្ចឹមជីវិតបែបណា?

៩៨. ឧបាសក ឧបាសិកា ត្រូវចិញ្ចឹមជីវិត ដោយមិន
ប្រព្រឹត្តជំនួញខុស៥ប្រការ៖ មិនលក់គ្រឿងសម្រាប់
សម្លាប់ជីវិត១ មិនជួញដូរមនុស្ស១ មិនជួញដូរសាច់
សត្វដែលសម្លាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ឬប្រើគេក្តី១ មិនលក់
គ្រឿងស្រវឹង១ មិនជួញដូរថ្នាំពុល១

៩៩. តើឧបាសករតនៈ ព្រះពុទ្ធសំដៅដល់បុគ្គលបែបណា?

៩៩. ឧបាសកឯណាប្រកបដោយសម្បត្តិ ៥ យ៉ាងនេះ
ហើយ ឧបាសកនោះឈ្មោះថា ឧបាសករតនៈ គឺ
ឧបាសកដូចជារតនវត្ថុមានកែវជាដើមផង ឈ្មោះថា
ឧបាសកបទុម គឺជាឧបាសកដូចជាផ្កាល្អកមានពណ៌ស
ផង។

១០០.តើឧបាសក-ឧបាសិកាអាចសម្រេចជាព្រះអរហន្តបានទេ?

១០០. ឧបាសក-ឧបាសិកា ក៏អាចសម្រេចជាព្រះ
អរហន្តបានដែរ ដោយមិនចាំបាច់បួសជាបព្វជិតទេ
ប៉ុន្តែក្រោយអំពីសម្រេចជាព្រះអរហន្តគឺ ឧបាសក-ឧបា
សិកា អាចរស់នៅនៅបានត្រឹមតែ៧ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។

អំពីអង្គជំនុំជម្រះ

(បកស្រាយមគ្គុទ្ទេសក៍តាមលោកីយ៍)

១០១. តើ សម្មាទិដ្ឋិ ជាអ្វី?

១០១. សម្មាទិដ្ឋិ គឺហើញត្រូវ គឺបុគ្គលគប្បីមាន សេចក្តីឆ្លែក
ផ្សេងៗនៅក្នុងចន្លោះនៃភាពស្ថិតស្ថេរ និងមិនស្ថិតស្ថេរ។ ត្រូវ
ឃើញភាពពិតដែលមានក្នុងភាពមិនពិត មុននឹងធ្វើការសម្រេច
ចិត្ត ឬមុននឹងដាក់ជំនឿជឿជាក់ទៅលើរបស់ណាមួយ ត្រូវបក
ស្រាយ ជាមួយនិងការស្រាវជ្រាវរកហេតុផលឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់
សិន។ សម្មាទិដ្ឋិស្ថិតនៅអង្គបញ្ញា

១០២. តើ សម្មាសង្កប្ប ជាអ្វី?

១០២. សម្មាសង្កប្ប ការព្រិះរិះត្រូវ គឺសេចក្តីតាំងចិត្តយ៉ាង បួន
ផ្តាច់ ក្នុងការទ្រទ្រង់ជីវភាព ជាមួយនិងការពង្រឹងជីវភាពរបស់
ដោយអាស្រ័យចំណេះដឹងជាមូលដ្ឋាន ក្នុងការគ្រប់គ្រងខ្លួនឱ្យ
បានសុខ។ ជាបុគ្គលមើលឃើញដែរ ដឹងថាមានផ្លូវបែបណា
ខ្លះ មានចំណេះវិជ្ជាបែបណាខ្លះ អាចនិងដឹកនាំខ្លួនឱ្យទៅកាន់ទី
ចម្រើនបាន។

១០៣. តើ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្វី?

១០៣. សម្មាសម្ពុទ្ធ និយាយត្រូវ ការនិយាយនេះក៏ជាកាំដណ្តើរ
មួយទៀត ដើម្បីគ្រប់គ្រងរក្សាខ្លួនឱ្យបានសុខ ។ ការនិយាយ
ដោយប្រាសចាកស្មារតីខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្ន ការនិយាយនិន្ទា
ជេរប្រទេច ផ្តាសាវក្នុងថ្ងៃ ។ សម្តីទាំងនេះត្រូវលះបង់ចោល
ត្រូវតមកុំនិយាយ។ ត្រូវនិយាយពាក្យដែលប្រកបដោយមេត្តា
ករុណាយ៉ាងបរិសុទ្ធ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌយុត្តិធម៌គ្រប់ពេលវេលា។

១០៨. តើ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្វី?

១០៨. សម្មាសម្ពុទ្ធ ទង្វើត្រូវ គឺទង្វើដែលមិននាំឱ្យអ្នកជំនឿក្តៅក្រហាយ ជាទង្វើសុចរិត ជាទង្វើមានសីលធម៌។ រាល់ទង្វើទាំងឡាយណាដែលបានប្រយោជន៍ខ្លួន តែខូចប្រយោជន៍អ្នកជំនឿ ត្រូវលះបង់ចោល ។ ត្រូវដឹកនាំទង្វើរបស់ខ្លួនដោយសីលធម៌ និងមនុស្សធម៌ ហើយទុកដាក់ការងាររបស់ខ្លួនឱ្យនៅក្រោមព្រហ្មវិហារធម៌៨ (មេត្តា ករុណា មុទិតា ឧបេក្ខា)។

១០៥. តើ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្វី?

១០៥. សម្មាសម្ពុទ្ធ ការរស់នៅត្រូវ គឺថា គ្រប់ការងារចិញ្ចឹមជីវិត
ណាៗទាំងអស់ ត្រូវលះបង់ចោលរបបណាដែលខ្លួនរស់ហើយ
គេស្លាប់ ខ្លួនប្រកបដោយសុខ គេប្រកបដោយទុក្ខ ខ្លួនមានស្តុក
ស្តម្ភ គេក្រវហេមរហាម។ ត្រូវប្រកបការងារតាមកម្លាំង និង
សមត្ថភាពរបស់ខ្លួន និងត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឱ្យអ្នកដទៃរស់
នៅជាមួយខ្លួនបានសុខ រស់នៅជាមួយសុដឹងធម៌ និងមេត្តា។

១០៦. តើ សម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្វី?

១០៦. សម្មាសម្ពុទ្ធ ការព្យាយាមត្រូវ។ ក្រោយពីមានមេត្តា ជាគ្រឿងធ្វើឱ្យចិត្តត្រជាក់ និងបញ្ញាជាគ្រឿងដែលនាំឱ្យចិត្តភ្លឺស្វាង ក្នុងបញ្ញានៃជីវិតហើយ។ បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមនោះគេបានស្គាល់ច្បាស់ នូវការដែលលក់បែងចែកកម្លាំងស្មារតីរបស់ខ្លួនទៅតាមមុខងារ។ កាលណាសេចក្តីព្យាយាម រឹងប៉ឹងមាំមួនហើយ ឧបសគ្គទាំងឡាយក៏មិនហ៊ានចូលមកជិត។

១០៧. តើ សម្មាសតិ ជាអ្វី?

១០៧. សម្មាសតិ ការរលឹកត្រូវ គឺការមានចិត្តជាជំរកត្រូវនៅក្នុង សភាវៈដែលហៅថា សេចក្តីភ្ញាក់រលឹក។ ភាពភ្ញាក់រលឹកនេះ មាន មុខងារអាចជួយឱ្យគេដឹងបាន ចាំបាន ស្គាល់បាននូវអ្វីៗដែល ជាប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួន ឬជាសន្តិវិធីវិនិច្ឆ័យសេចក្តី។ បុគ្គល ដែលមានចិត្តបែបនេះ គេនឹងជាបុគ្គលដែលមានសេចក្តីគោរព ចំពោះតែសភាវៈពិតៗ (អង្គចិត្តសិក្ខា ឬសមាធិ)

១០៨. តើ សម្មាសមាធិ ជាអ្វី?

១០៨. សម្មាសមាធិ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ គឺជាចិត្តដែលតាំងមាំ
ក្នុងភាពស្ងប់ ជាសន្តិភាពនៃជីវិតពិតប្រាកដ ជាសន្តិភាពដែល
មិនរលាយឡំដោយទុក្ខ។ ជំនឿដែលគ្មានហេតុផលជាមូលដ្ឋាន
ភាពភ្ញាក់ផ្អើលខុស និងរលាយទៅម្តងបន្តិចៗ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ចំពោះកូនសៀវភៅ ១០៨អំពីពុទ្ធសាសនា នេះអាចឯកសារ
ជំនួយមួយ ជួយឱ្យលោកអ្នកសប្បុរស ស្វែងយល់អំពី ពុទ្ធ
សាសនា បានកាន់តែច្រើនឡើង ។ សៀវភៅ នេះគឺខ្ញុំ បាន
ប្រមូលយក និងដកស្រង់ចេញពីសៀវភៅដទៃទៀតមកសង្ខេប
ន័យដើម្បីឱ្យអ្នកអានងាយយល់ ។

សូមចម្រើនក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា អនុមោទនា!